

02 H 510

0.3 H 2.10

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
METHODI ROBORANTIS
USU ET ABUSU,

QUAM
CONSENSU FACULTATIS MEDICAE
PRAESIDE

VIRO
PERILLUSTRI, EXCELLENTISSIMO,
PHILIPPO FRIDERICO
MECKEL,

MEDIC. DOCT., REG. BORUSS. A CONSIL.
SANCTIOR., ANAT. ET CHIRURG. PROF.
PUEL. ORD., ETC.

UT
GRADUM DOCTORIS MEDICINAE

LEGITIMO MODO CAPESSAT

DIE III. OCTOBR. MDCCCXCVI.

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR
IO. FRID. JÜNGKEN,
MAGDEBURGICUS.

Rathjen

HALAE,
TYPIS BATHEANIS.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

V I R O

ILLUSTRI, EXCELLENTISSIMO

IOANNI PHILIPPO MÜLLER,

DUCI SAXON. A CONSIL. RER. METALL., MED.

DOCTORI EXPERIENTISSIMO,

NEC NON

V I R O

CLARISSIMO, DOCTISSIMO,

IOANNI CAROLO FRIDERICO

M E Y E R,

PHARMACOPOLAE AULICO, ASSESSORI COLLEGII

MEDICI PROVINCIAL. SEDIN., ACADEM. ET

SOCIETAT. VARIAR. PHYSIC. SODALI,

FAUTORIBUS CULTU ET OBSERVANTIA

PROSEQUENDIS,

GRATA MENTE HUNC LIBELLUM

OFFERT

A U C T O R.

V I R O

RECHTSPROFESSOR
AN DER UNIVERSITÄT
ZÜRICH
HERRN
HONORABILN
HERRN
HONORABILN

ALLE SAH

V I R O

RECHTSPROFESSOR
AN DER UNIVERSITÄT
ZÜRICH
HERRN
HONORABILN
HERRN
HONORABILN

RECHTSPROFESSOR
AN DER UNIVERSITÄT
ZÜRICH
HERRN
HONORABILN
HERRN
HONORABILN

V I R O

D E

METHODI ROBORANTIS USU ET ABUSU.

I. INFORMATIO METHODI.

1.

Roborans methodus ea est, cujus ope debitam aequamque, quae ad functiones exercendas requiritur, virium corporis animalis rationem amissam atque pessumdatam restituere atque conservare studemus. Roborantia itaque dicuntur ea remedia, quae vires corporis animalis vere adaugent, ut functionibus suis praeesse rite possint.

2.

Hanc quidem methodum saepenumero summe necessariam esse, patet ex informatione naturae morborum,

borum, quam observatione edocti concepimus. Videmus enim, quoties aegritudinem vel maxime vulgarem contemplamur, morbi atrocitas sive diurnitate infrangi vires atque pessumdari, adeoque tantum non semper pessimum morbi exitum imminere, nisi vires corporis iterum restituantur, nisi que vel ipsae, victu congruo fotae, augeantur.

3.

Quodsi, cum ea morborum ratio est, aliis tantum inhaerere methodis voluerimus; quodsi e. g. humores tantum in meliorem redigere statum aut evacuare, aut vires incitare, aut fibram simplicem coartare atque adstringere studuerimus, irritum sane erit nostrum conamen, neque refugium erit ad roborantia evitandum. Quid, quod, si in ipsis morbis, qui ab humorum depravatione ipsa originem ducunt, aut qui a sola stasi vel spasticis fibrae vitae adfectibus oriuntur, aliam sequi methodum cupiveris, insistere tamen eidem diutius, absque aegri damno nequibus, cum aliae fere omnes methodi vires pedetentim exhauriant, dum protrahuntur, ut vel adiungi ipsis roborantia debeant, vel methodum roborantem iis succedere oporteat. Id quod praepimis de methodo evacuante et resolvente valet, quae cum in febribus gastricis et intermittentibus adhibentur, diutius protractae, nil novum est, vires aegroti his remediis, licet necessario requiri

requiri viderentur, adeo infirmari, ut morbi inde vel in diurnitatem porrigantur, vel in alios, et peioris quidem indolis, morbos transeant.

4.

Roborantia remedia a variis medicis, iis praefertim, qui scholis praeteriti saeculi, Sylvianis et Iatrochemicis addictierant, nimis neglecta, ab aliis nuperrimis maxime Anglicae scholae aesculis, in quocunque fere statu morbofo suadentur. Quemadmodum enim ETTMÜLLERI, DOLAEI aliique Iatrochemici praeteriti saeculi in febribus inflammatoriis nil nisi resolvere obstructions, in febribus malignis solummodo acidum silvestre Gas, quod humores invasisse credebant, additis alcalinis salibus neutrum reddere studuerunt, ita et nuperrimi Angli nulla impedimenta curationis roborantis agnoscunt, totumque medelae caput in eo versari videtur, ut vires vel suscitentur vel nimis excedentes moderentur atque deprimantur. Utrinque autem receditur a veritate, quae medio omnino tramite subsistit, sicut mox uberius patebit.

5.

Nostrum itaque erit, inquirere,
quomodo roborantia remedia agant?
quando requirantur?
quae vero res iis repugnent?

qualia

qualia sint remedia, quae huic fini, ut corpus amissum suum robur adipiscatur, respondent?

ut regulae certae fixaeque inde eruantur, quibus medicus artifex utitur ad morbos sanandos.

II. M O D U S A G E N D I.

6.

Primo itaque discrimen est stabiliendum inter roborantia, quae indirecte, ut ita dicam, agunt, et quae directe corpus firmant. Impedimenta enim saepissime occurrunt, quae obstant, quominus vires corporis animalis officiis suis rite fungi possint. Id quod praecipue in plethora, fordibus gastricis aliisque morbis, quorum causae occasionales in humoribus depravatis quaeruntur, valet. Quantopere enim debilitantur et infirmantur vires a fordibus, plethora acrimoniisque suppressae! Lipothymiae saepius, pulsus minimus, intermittens, prostratio virium motibus voluntariis inservientium inde producuntur. Omnibus autem ejusmodi affectibus opem ferunt ea remedia, quae causis repugnant vires suppressentibus. Hinc profunt evacuantia, phlebotomia et remedia resolventia saepe numero, tanquam roborantia, ubi nimirum affectus debilitatis ex humorum corruptorum massa aut sanguinis abundantia pendent. De his autem sermo hic quidem esse nequit.

7.

Quae directe robur corporis augent et conservant, nec in humorum mixtionem nec in solidam fibrae cohaesionem sed in vim ipsam vitalem agunt, quae nec ab humorum qualitate nec a fibrae ipsius cohaesione unice pendet, licet cum certa quadam humorum indole et partium solidarum cohaesione certa etiam quaedam virium ratio iuncta esse soleat.

8.

Vis vitalis enim, seu concentus irritabilitatis et sensilitatis assumitur a nobis, tanquam causa effectuum in corpore vivo animali obviorem, tum motuum vitalium, naturalium et voluntariorum, tum etiam sensuum et interiorum et exteriorum, Quae vis vitalis nec ab animi dominio solius, nec a fibrae solidae cohaerentia sola pendet, sed sui generis est et peculiaris, nec cum viribus mortuae naturae comparanda. Quae augent itaque eandem, peculiari quodam, nec explicatu facili modo agere videntur; quum nec ab amaris nec ab aliis remediis roborante vi pollentibus immediatam fibrae solidae mutationem aut humorum expectare possimus.

9.

Quodsi enim intrarent remedia nostra fibrarum solidarum mixtionem aut humorum massam,
multo

multo plus ingerere oporteret eorundem, quam vulgo necessarium est; cum parcissima saepius dosis corticis, quassiae, martialium, sufficiat, ut effectus inde producat et robur corpori restituatur.

Deinde etiam videmus roborantia alii parti applicata in aliam et remotissimam quidem partem agere, quae quidem actio in distans nec physico, nec chemico modo, sed animali solo, id est per consensum, explicari potest. Hinc igitur impressione, quam in fibras sensibus praeditas producant, haec remedia agere videntur, qua impressione ope nervorum ad remotissima loca propagata, sequitur quoque effectus in remotioribus locis.

Quodsi porro in humores agerent remedia, quae speciatim roborantia dicuntur, effectus ipsorum non tam varii forent, quippe cum mixtionem humorum semper eodem modo mutare deberent. Cum vero partium solidarum constitutio atque moles ubique fere alia sit, cum ratio virium semper vel augeatur, vel diminuatur; varius inde etiam effectus roborantium sequitur.

10.

Longe diversam esse actionem roborantium ab efficacia et adstringentium et irritantium, cuius patet, qui effectus huiusmodi remediorum attente consideraverit. Cohesionem partium solidarum omnino adaugent ea remedia, quae adstringentium nomine

nomine insignimus, neque tamen semper robur fibrarum addunt: sicut etiam roborantia non raro haudquaquam adstringentem vim exercent, sed sola facultate pollent, certam quamdam fibrarum solidis impressionem impertiendi, quae in amaris praesertim praedominatur.

Quod ad irritantia spectat, haec quidem activitatem virium accelerant, ut et magis repetita et vegetior fiat eorum actio, sed vim ipsam simul consumunt et exhauriunt, quo facto ipsa demum languidius agit et magnopere infirmatur. Haec vero sequela roborantia haudquaquam manet, quae viribus conservandis inserviunt. Longe diversa est actio et efficacia serpentariae ab actione corticis peruviani: diversa vesicatoriorum ac quassiae: diversa spirituosorum et extractorum amarorum. Hujus autem differentiae causae et rationes neque ex partibus medicamenta constituentibus, neque ex actione medicamentorum in certas quasdam particulas chemicas fibrae solidae derivare possumus, cum et chemica analysis organorum corporis humani et scrutinium chemicum partium medicamenta constituentium similia plane primordia, ut ita dicam, et principia ostendant. Hinc et chemia et physica longe alienae sunt ab ipsa medicina, neque redundabit ex his scientiis immediatus in theoriam morborum et medicamentorum fructus.

Infauſta adhuc adest memoria futi-
lium illorum et vanorum conaminum, quibus innotuerunt che-
mici ſaeculi praeterlapſi, qui corpus animale tan-
quam chemicum organum contemplantes chemicas
etiam, neque ultra eas, alias leges in eo agno-
verunt. Miſeram ſortem aegrotorum, qui illorum
manibus conſiſi, morti tradebantur poſius quam
vitae et ſaluti reddebantur! In iſtis enim malignis
morbis nil praeter phlogiſticos ſic dictos proceſſus
viderunt medici, nil praeter ea exhibuerunt reme-
dia, quae fermentationi precariae obeſſe et aco-
rem aut putredinem arcere dicebantur. Hoc autem po-
tiſſimum nomine laus ſumma et encomia SYDEN-
HAMO immortalis tribuenda, quippe qui, HIPPO-
CRATIS divi ad inſtar, medicam artem ea ratione
a philoſophia, phyſica et chemia ſeparavit, ut ſu-
perfluas, imo nocivas eſſe ejuſmodi inquiſitiones
monſtraret, quae et indolem medicamentorum et
conſtitutionem corporis phyſico modo explanare
ſtudent, experientiaque ſola nos contentos eſſe
debere probarent, quae, qualem effectum habeant
medicamenta, doceat: longe alia inſuper medici
attentionem attrahere, quae ad efficaciam cauſſa-
rum occasionalium et ad ſymptomatum eſſentialium
rationem pertineant: quae ſiquis rite indagare vo-
luerit, multo inſignius eum de arte medica meritu-
rum, quam ſi quis futilibus illis theoriis inſuda-
verit.

Regerunt autem, qui tuentur chemicae explicationis partem, damna illa, quae ex chemia saeculi praeterlapsi manaverint in artem salutarem, neganda quidem non esse, neque tamen inde nostrorum temporum arti chemicae aliquid detrahi debere, quippe quae longe perfectior illa, omnibusque fere numeris absoluta esse videatur: ex hac itaque expectare nos posse eam totius theoriae chemicae emendationem, quae ad sublime certitudinis physicae fastigium evehere debeat artem medicam. Bona fodes verba! Quaevis enim aetas, quodvis fere saeculum hanc sibi gloriam vendicare studuit, ut viam, qua scientiae et disciplinae colebantur, longe optimam esse praefaretur, altisque quasi superciliis sperneret conatus majorum. Historia medica docet, nos melius acturos et iudicaturos esse, si, rite aestimatis majorum conatibus, nec nostro aevo nimis gloriemur, nec eum scientiae nos attingisse gradum speremus, ultra quem adscendi haudquaquam liceat. Deinde veto, si quidem concedimus, nuperos conatus chemicorum multo utiliores esse ad explicandas corporis humani functiones et actiones remedium, nemo tamen adhuc existit, nec LAVOISIERO ipso excepto, qui certo certius vel unicam corporis functionem chemico modo fieri evicerit, quive, quo demum modo illa exercentur, docuerit. Opponunt omnino nobis respi-
ratio-

rationem et transpirationem cutaneam, quae egregie explicatum iri ajunt, si ad chemicas mutationes et ad phlogisticos sic dictos processus respexerimus. Egregie quidem! Multum tamen interest, functionesne ipsas ex hoc fonte declaremus et vim, qua exerceantur, an effectum potius vis vitalis in his partibus residentis, quae mutationum earum causa unica sit, statuerimus.

13.

Ut autem e diverticulo in viam redeamus, nullo modo dubitamus ex chemia aliquid boni ad theoriam actionis medicamentorum redundaturum; neque tamen huic soli confidimus, cum sola causa mutationum in vi, super omnem physicam et chemicam indagacionem evecta, quaerenda esse videatur. Ipsi omnino respiciemus ad partes propius medicamenta constituentes et ad rationes proportionisque earum, neque tamen exinde solam speramus causam efficaciae explicaturos nos esse.

III. INDICATIONES.

14.

Robur corporis animalis augendum, dum id exhaustum est et infirmatum: maxime vero cum vera debilitas adest, quae vel stimulorum suetorum absentiam vel praegressam nimis fortem eorum actio-

actionem supponit. Oritur illa ex haemorrhagiis, aut evacuationibus aliis nimis, ex diarrhoea et fudoribus colliquativis: oritur ex epidemica quadam occulta efficacia, quae malignitatem producere potest; oritur ex nimia morbi acuti vehementia et diuturnitate: ut et in chronicis morbis ex depravato digestionis officio et deficiente nutritione.

15.

Quodsi itaque veram aegri debilitatem, quae roborantia requirat remedia, dignoscere cupiveris, primum caveat medicus, ne querelis aegroti nimium fidat, quippe quae, pro aegri educatione, consuetudine et constitutione, variae sunt, neque, cum eadem adest virium ratio, eodem modo exprimuntur. Homo enim tenerrimae corporis compagis, qui molliore gavifus est educatione et diaeta debilitante, si vel minima adest defatigatio aut ciborum suetorum penuria, summam queretur debilitatem et virium exhaustionem: cum alius, qui robusto gaudet corpore, et laboribus indefessis rigiditatem fibrarum acquisivit, iisdem admissis causis, multo minorem sentiet debilitatem. Valet hoc praeprius de doloribus in morbis occurrentibus, qui defatigationem potius gignunt quam veram virium exhaustionem. Tenerrimae homines indolis, qui doloribus cruciantibus paullo diutius laborarunt, eam se sentire debilitatem confitebuntur, quae

quae roborantibus reparari debere videbitur: cum tamen melius vires instaurentur, si vel caussae dolorem excitantes debellantur, vel dolores ipsi sedantibus oppugnantur. In his itaque casibus morbo potius medeatur medicus, quam viribus ipsis.

16.

Deinde ubique consideranda venit varia virium ratio pro vario morbo. Debilitas alia adest in morbis chronicis, alia in febrilibus. Namque homines, febre maligna detenti, primis fere morbi diebus, ne erigere quidem corpus prae debilitate possunt, neque postea vel linguam porrigere, nisi tremat. In phthisi vero et variis aliis cachexiis debilitas summa adest, si aegri vel ambulare vel sponte e lecto surgere possunt: cum in hoc morbo non tam voluntarii motus quam nutritio et functiones ceterae naturales deficiant.

Accedit, in morbis, qui humorum copia nimia vel insigni depravatione oriuntur, eam sentiri saepe penumero debilitatem, quae vera esse videatur, cum tamen spuria sit et a suppressione virium potius, quam ab exhaustionem derivari debeat. Exemplo sint morbi inflammatorii et gastrici, quorum initium summa nonnunquam jungitur virium suppressione, ubi vero ea solummodo requiruntur remedia, quae vel orgasmum nimium temperare vel sanguinis massam minuere, vel sordes evacuare
pos-

possunt. Hinc itaque morborum indoli potius quam viribus ipsis medendum.

17.

Deinde ad causas praegressas et ad decursum morbi consilia sunt transferenda, quum ex causis, quae vires exhauriunt, ut et ex iis, quae vires suppressimere potius valent, discrimen oppressionis et exhaustionis virium luculenter derivari possit. Quodsi morbus ex evacuationibus nimis, ex vigiliis et aliis causis exhaurientibus originem duxerit, debilitas vera est adsumenda; aut, si morbi decursus vires jam magis fregerit, neque status cruditis et coctionis adhuc fuerit expectandus. In his enim morbi periodis oppressio potius quam exhaustio, spuria potius debilitas quam vera est expectanda.

18.

Ad symptomata ipsa demum respiciens, ex pulsu, oculorum adpectu et voce praeprimis, deinde etiam ex habitu, ceterisque functionum vere debilitatarum signis veram adesse debilitatem, divineris. Pulsus enim maxime debilis, parvus, mollis et creberrimus, aut intermittens: oculorum aspectus languidus, fractus, pulverulentus: vox rauca, debilis, clangosa vel penitus amissa: deinde summa macies et siccitas aut rugosa cutis qualitas, aut sudores demum visceridi, colliquativi, circa caput aut collum obvi: sensuum turbatio summa

B

et

et delirium mite, aut stupor totius corporis cum frigore et rigore iunctus: lingua arida aut fordibus fuscis obducta; urina turbida, brunea: convulsiones vel universales vel potius topicae, in digitorum flexoribus obviae, ut floccos legere aut muscas videatur; haec symptomata, in morbis praefertim acutis, vere debilitatas esse vires, probant.

19.

Debilitas haec cum fibrae solidae saepius laxitate aut justo minori cohaesione iuncta est; nonnunquam tamen tensione summa et insigni irritabilitate et sensibilitate. Etenim virium exercitium potest, quod vocant, extensive insigniter augeri, absque roboris ipsius augmento: quid, quod summa et maxime irregularis virium activitas debilitatis ipsius fere pedissequa esse soleat: quod ex convulsionibus et deliriis moribundorum hominum luculenter patet. Hinc etiam tum in laxa fibrarum compage, tum in teneritate earum et spasticis motibus roborantia indicantur, quoties a vera debilitate hae passiones nutriuntur et sustinentur. Exemplo sint morbi convulsivi, vel maxime febriles, quae sedantibus remediis pertinaciter repugnant, nisi robur fibris corporis iterum reddatur, methodusque roborans simul adhibeatur. Ita etiam in morbis nervosis chronicis agendum, ubi spasmi pervicaces, qui conatus omnes medicorum eludunt, silent nonnunquam, adhibitis demum roborantibus.

20.

Indicantur praeprimis roborantia, cum defectus nutritionis cum debilitate adest: maxime vero ea remedia hujus generis, quae nutritionem promovere solent, seu nutrientia speciatim sic dicta. Valet enim HIPPOCRATICUS canon (Aph. II. 22.): morbos, qui ex evacuationibus nimis orti sint, repletionibus curandos esse. Nutrimenta ipsa autem, qua ratione sint exhibenda, et quomodo cum roborantibus jungenda, postmodum videamus.

21.

Ut autem speciatim in status diversos morbos inquiramus, in quibus roborans methodus indicatur, ad morbos febriles primum respiciendum esse videtur.

A. Febres intermittentes, dum simplices sunt, neque complicatae cum morbis a stasibus aut fordibus pendentibus, nil indicant, nisi tonica remedia, ea praesertim quae stomacho vigorem persumdatum reddere valent, quo maxime pertinet cortex peruvianus: qui etiam in iis requiritur casibus, ubi sordes gastricae vel stases refractariae sequuntur longiorem febris intermittens moram, imo nil praeter tonica prodest in morbis febrium intermittentium pedissequis, qui vel stases vel atoniam viscerum abdominalium supponunt. Neque hic iuvant medicamenta aperientia, neque un-

B 2

guen-

guenta vel emplastra, neque, ut quidam propofuerunt, confert febrem in longum trahere, aut eam, cum secessit, revocare et interea medicamenta propinare resolventia, scilicet ut ea per sedem ipsam penitus inter universos corporis laesi humores mitantur, sicque majorem acquirant efficaciam, qua possint tumores fundere et obstructions sic dictas referare. Quo enim febris diutius insidet, eo magis tumor crescit: quare a vero longissime absunt, qui putant, quasi iste quidem lienis tumor ortus fuerit a cortice peruviano. Cum vero debilitas ipsa, longae febris morae succedens, vera sit causa fequelarum febris intermittens, a solis etiam robotantibus et tonicis sanitatis restituendae spes concipienda.

22.

b. In febribus cujusvis generis anniversariis aut stationariis, quae nervosae aut typhi dicuntur, requiritur methodus tonica, licet larvas longe diversas induant, atque mox gastricae esse indolis, jam inflammatoriae, modo rheumaticae, videantur. Ad genium enim epidemicae constitutionis ubivis consilium transferendum, neque solis inhaerendum symptomatibus. Excrucians saepius dolor, qui mere inflammatorius esse videtur, manifesta fordium gastricarum signa, cum pendent a constitutione nervosa, aut dum atoniam systematis totius supponunt, nil requirunt praeter tonicorum

rum usum. Ita in angina gangraenosa, pneumonia maligna et venae sectiones et regimen totum antiphlogisticum fere nunquam conveniunt: multo plus salutis sperandum a vini meracioris, corticis peruviani, aliorumque tonicorum usu. Ita etiam in febribus gastricis agendum, dum vel intercurrunt epidemiam nervosam, vel dum fordes comitantur febres languidas, malignas, quae exhaustas esse vires supponunt.

Pari fere ratione chronicae quaedam inflammationes, vel potius congestiones passivae, quae a solo languore virium et debilitato vasorum systemate pendent, nullo modo requirunt antiphlogisticum, sed roborans potius vel tonicum regimen. Hinc etiam vel adstringentia saepenumero externe applicita mirifice profunt, ubicunque inflammatio a laxitate sola et debilitate vasorum producitur.

23.

Hinc etiam morbi exanthematici febriles requirunt methodum roborantem et tonicam, quoties sub imperio morborum nervosorum aut malignorum sunt: quanquam per se quidem antiphlogisticum regimen indicent. Cum autem ob virium languorem, cum pulsu tardo, debili, intermittente, pallore totius superficiei, oculorum adspectu languido, soporibus continuis, aut sensuum torpore, eruptio exanthematum, variolarum
vel

vel morbillorum, impeditur: cum exanthemata ipsa colorem adipiscuntur pallidum aut luridum, neque satis in cute prominent, cum interstitia non rubent, sed pallent et laxa sunt; ad tonicorum usum, ad corticem et vinum, est omnino refugendum, quae mirum quantum ad bonam eruptionem et suppurationem conferunt.

24.

Ex iisdem etiam argumentis proclivitas humorum ad putredinem, quae in morbis acutis occurrit, saepenumero roborantem indicat et tonicam methodum, quum debilitas solidarum partium, et atonia nutrit hanc proclivitatem et servat. Duplex enim status solidorum in morbis acutis putridis longe diversam, imo saepius contrariam jubet methodum adhiberi. Viribus nimirum nimis excitatis, pulsui concitato, duro, febrili, spasms musculorum crebrioribus, urinae vel aquosae vel flammiae, doloribus variis in internis partibus saevientibus, agrypnae continuae aut deliriis ferocibus opponimus methodum sedantem, antispasticam, exhibitis valeriana, acidis dulcificatis, moscho, ipsoque opio.

Cum vero vires labefactatae ex pulsu languido, parvo, molli et intermittente, ex adiaphoria mentis et soporibus continuis, ex pallore et frigore cutis, ex oculorum adspectu languido, pulverulen-

to

to, ex voce tremula, clangosa vel penitus amissa, ex sudoribus et alvi fluxibus colliquativis cognoscuntur, ad tonica et roborantia iterum refugiendum: imo stimulantium ipsorum et irritantium usus quammaxime valet. Hinc praeter corticem, vinum, arnica ipsa, vesicatoria aliaque stimulantia praepriis exhibenda, quae tantum absunt a promovenda humorum resolutione, ut potius stimulo solidis vivis addito, vitales vires iterumificent et rationem earum restituant.

25.

e. In morbis arthriticis et rheumaticis usus roborantium et tonicorum tum demum valet, cum ob virium languorem congestiones ad articulos salubres haudquaquam fieri possunt, ubi itaque viscera abdominalia vario modo patiuntur, quod ab arthritide atonica vulgo derivatur. Flatus enim continui, tumores abdominis laxi, obstructio intestinorum vel diarrhoeae debilitantes, dyspepsia et nausea saepius recurrens signant hunc statum atonicum, qui stomachicis tantum vel roborantibus fugari potest. Haec vero remedia in ipsis insultibus exhibita, aut dum naturae vires satis vegetae moliantur congestiones versus articulos, noxia saepenumero sunt, cum turbent naturae vires et alienam ipsis impertiant directionem.

Balnea martialia granulata commendat in casibus indicatis LENTINUS (Beytr. zur ausübend.

A.

A. W. S. 94.) corticem peruvianum et balnea frigida
 CHALMERSIUS (Ueber die Witter. und Krankh. in
 Südkarolina, Th. II. S. 74.) DOUTERUS et PIET-
 SCHIUS.

26.

d. In fluxibus quibusvis sanguinis vel
 aliorum humorum, qui debilitate solidarum
 partium nutriuntur. Hae haemorrhagiae enim e. g.
 uteri, in feminis obviae, quae diuturno jam fluore
 albo laboraverunt, aut quae atonicam patiuntur
 arthritidem, cortice peruviano, aromatibus et
 aliis roborantibus optime saepius sanantur. Ca-
 vendum tamen, ne nimis irritent et calefaciant ro-
 borantia, quod aromata nonnulla maxime efficere
 solent. Ita quoque in dysenteria, postquam irrita-
 tio et dolores sopitae fuerunt, angusturae corticem
 commendant BRANDIUS et EWERUS (Samml. für
 prakt. Aerzte, B. XIII. S. 323. 331.) Alii autem
 balnea frigida et corticem peruvianum, radicem
 colombo, simarubam etc.

27.

e. Morbi nervosi chronici, in quibus vel
 spasmi vel nimia irritabilitas fibrarum solidarum
 a teneritate earum et atonia nutriuntur, ubique
 nullae adsunt stases humorum vel alia acrimoniae
 signa, requirunt omnino roborantium usum et
 praesertim nutrientem dietam. Usus corticis peru-
 viani in epilepsia (BUCHHAVE in act. societ. med.

Hafn.

Hafn. vol. I. p. 218.) fellis tauri (QUARIN animadv. in divers. morb. chron. p. 24.) glandium quernarum (MARX bestätigte Kräfte der Eicheln p. 25.) in eodem morbo: usus roborantium in morbo hysterico, qui saepius solventia omnia et incidentia respuit, neque curari potest, nisi nutritio corporis promoveatur et viscera abdominalia confirmantur, probant, quantopere profint plerumque tonica in morbis nervosis.

28.

f. Cachexiae fere omnes cum debilitatam nutritionem supponant, egregie adlevantur saltem, ni penitus tollantur roborantibus et tonicis remediis.

Phthificos jussit jam HIPPOCRATICUS auctor (de morb. lib. II. c. 49.) uti lauta diaeta, vinoso potu et roborantibus. In eodem morbo laudavit SYDENHAMUS motus corporis, praesertim equitationem (diff. epistol. ad Colium, p. 274.) SALVADORIUS demum labores militares. Quin existant exempla clarissima curatae phthificos, ope peregrinationum in regionibus salubribus, meridionalibus institutarum, ope navigationum et equitationis quotidianae, sensim auctae.

In scorbuto profunt prae aliis remediis ea, quae tonum stomachi confirmant et nutritionem augent.

augment. Hinc acida analeptica, vinum, amara, cortex, mirificum saepius usum praestant; maxime vero aër purus, qui solus saepius tollit cachexiam alioquin periculosam, imo letalem.

Scrofulosus morbus roborantia praesertim requirit, dum laxitas systematis absorbentis et glandularum conglobatarum stases nutrit et servat; quod ex habitu pallido, laxo, ex sudoribus colliquativis, ex signis sordium pituitosarum inprimis effeceris. Cortex ipse peruvianus, radix rubiae tinctorum, glandes quernae, ferrum ipsum, vel muriatum vel tartarifatum egregie agunt ad scrofulosos tumores tollendos et confirmandum tonum viscerum abdominalium, ut et totum curationis cardinem saepius in iis versari statuendum esse arbitrer.

Profunt quoque roborantia plerumque in curatione luis venereae, quippe cum mercurialia proprie contra hanc cachexiam militantia adeo nunquam vires frangere soleant et morbum novum mercurialem producere, ut necessarium sit ad ea confugere remedia, quae solidas partes iterum firmare valent, adhibita simul ea diaeta, quae praesertim nutriendo et firmando constitutionem corporis juvat. Eodem plane modo de curatione rachitidis catholica aut cardinali iudicandum, quae plerumque nihil prodest, nisi roborantia simul in auxilium vocentur.

Pro-

Profunt denique in statu verminoso, cum atoniam viscerum abdominalium et colluviem pituitosam cum eadem conjunctam tollant, eoque modo destruant sedem vermium.

IV. CONTRAINDICATIONES.

29.

Roborantia proprie sic dicta non juvant, imo nocent in eo debilitatis statu, qui ab humorum qualitate manifesto depravata pendet, aut qui ab orgasmo humorum et plethora oritur. Hic enim requirit potius ea remedia, quae vel evacuare vel humores in meliorem statum redigere possunt. Nocent itaque roborantia in omni statu gastrico, aut; ubi fordes manifestae vel biliosae vel pituitosae a causis externis ortae debilitatem spuriam producunt. Summa omnino cautioe agendum, dum febres biliosae saepius, pro epidemico morborum genio, larvam februm nervosarum adsumunt, atque eam producunt totius systematis atoniam, quae idiopathicae speciem prae se fert. Sordibus praesertim incarcerationis latet medicum omnino vera status hujus indoles, dubiusque haerebit, sitne bilis turgor, an atonia systematis gastrici vera causa, nisi consilium ad epidemiae praedominantis naturam transtulerit, ubi demum filum reperiet Ariadneum, quo uti possit, ut exitum ex labyrintho hac periculosa inveniat.

Pari omnino ratione iudicandum de morbis inflammatoriis, qui, licet veri nonnunquam sint, eam tamen producunt in hoc casu saepius debilitatem, quae verae speciem prae se fert, cum tamen a roborantibus adhuc augeatur, folisque cedat evacuantibus et venae sectionibus. Cavendum itaque omnino a roborantibus proprie sic dictis in congestionibus, quas sanguis excitat, activis, in orgasmo quovis et plethorico statu. Hinc accedit, quod arthriticis praesertim infestus sit roborantium abusus, dum paroxysmi arthritici vel instant, vel dum spes est, fore, ut naturae viribus ipsis arthritis dometur.

Sequitur inde etiam, roborantia noxia esse debere, ubicunque solidae partes justo nimis tensae sunt ac teneritate laborant: praesertim dum haec irritationem systematis sanguiferi supponit, quae magnopere augeri debet ab usu roborantium. Quandoquidem saepius spasmi silent, applicatis roborantibus, si vera debilitas spasmos nutrit, augentur tamen et hi, dum stimulis materialibus lacessuntur partes solidae, teneritate laborantes. Hinc noxios saepius effectus videmus sequi usum roborantium in arthritide et morbis ipsis hystericis, dum stases verae atrabiliariae adsunt. Hinc etiam in quibusvis febribus, dum paroxysmi aut accessiones

fe-

febiles adsunt, noxios deprehendimus roborantium et stomachicorum effectus.

32.

Nocent roborantia in profluviis cujusvis generis, quae alienatam virium activitatem supponunt, aut ab irritamentis topicis sustinentur, cum calefacere soleant et systema sanguiferum irritare, quo facto haemorrhagiae perniciosae nonnunquam sequuntur. Hinc in haemorrhoidario morbo caute agendum, dum roborantia calida, aromata, balsama exhibere cupimus: cum tantum absit, ut bonum producant haec remedia effectum, ut potius nimium haemorrhoidum fluxum aut succedaneos excitent sanguinis fluxus.

33.

Nocent roborantia et praesertim nutrientia, quae vegetam requirunt digestionem, ubicunque digestionis officium turbatum est, et sordes vel adsunt vel laxitas adest ventriculi, quae impedit, quominus rite digerantur et in bonum succum nutritium mutantur. Nocent itaque carnes praesertim et farinosa, ubicunque haec laxitas adest et atonia in morbis vel acutis vel chronicis, praesertim in atrophia infantum, in febris intercurrentibus et hecticis.

V. INDICATA.

A. VICTUS RATIO.

34.

Robur fibrarum medicamentis solis aegre promovetur, quippe quae transitoriam tantum faciunt impressionem, neque mutare valent constitutionem earum ita, ut mutata permaneat. Hinc adjuvare tantum possunt actionem earum rerum, quae in victus ratione et diaeta ipsa versantur, quae mirum quantum, si continuo in iis adhibendis perrexeris, totam transmutare valent corporis compagem. Usus fontium medicatorum martialium per se non tantopere juvat, quam si diaeta congrua, motus corporis et peregrinationes accesserint, quae sola saepius totam absolvunt curationem.

35.

Nutrimenta primum quod attinet, ea generatim eligenda sunt, quae faciliori modo digeruntur, non quae abundantem chyli copiam generant: etiam in debilitate per victum curanda eo semper respiciendum est, ut digestiva vis eodem gradu invalescat, quo magis nutriens victus praecipitur.

Deinde notandum, quod nutrimenta singularibus corporum conditionibus accomodanda sint,
cum

cum nimirum hominibus tenfa et tenera fibrarum constitutione et orgasmo sanguinis gaudentibus convenient maxime refrigerantia, aquosa et pituitosa nutrimenta, quae vero nocent laxis, frigidis et phlegmaticis subjectis. Hoc potissimum nomine peccavit gallicus medicus, de quo Grantius narrat, carnem porcina salitam sine discrimine hominibus et tenerae et robustae constitutionis praecepisse.

36.

Nutrimenta ipsa eo magis nutriunt, quo majorem continent copiam collae aut partis fibrosae sanguinis. Haec enim in animalibus nutrimentis obvia, dum in fero attenuatur, materiem sistit albuminosam, quae in omnibus vegetabilibus nutrimentis adest. Haec quidem materies albuminosa variis gradibus et modificationibus, tum cum saccharino principio, tum cum aromaticis, alcalinis acidis et amaris principiis nupta est. Maxime vero nutrit, dum saccharinam substantiam admistam continet, quae faciliorem mixtionem cum aqua et proclivitatem majorem ad fermentandum producit. Exstat imprimis haec mistio in radicibus Scorzonerae humilis, Tragopogonis pratensis, Sii Sifari, Dauci Carotae, Pastinacae sativae, Apii petroselini, in herbis Brassicarum, in seminibus Zeae Mays etc.

Gummi vegetabile, quae materies est albuminosa magis compacta et sincera, continet acidum oxalicum et ammoniacum; ope prioris partis constitutivae saccharinae substantiae similis evadit. Haudquaquam transit in fermentationem, sed acrimoniam quandam continet, ob admistum ammoniacum. In calore tamen putredinem concipit, induratur autem, si vera est colla, adhuc magis compacta quam gummi vegetabile. Haec quidem magis cum parte sanguinis fibrosa congruit, et sedimentum facit, amyllum, quod in frumentis praesertim, tum etiam in bulbis Orchidum, nomine Saleb, in medulla Cycae circinalis, nomine Sago, existat. Ex his quidem rebus conficiuntur cibi, nutriente praesertim vi praediti, ita autem parandi, ut saccharina substantia cum iis miscetur et aromata addantur, quibus digestio adjuvetur.

Huc pertinet primum ptisana ex hordeo et avena parata, ab Hippocratis inde temporibus, tanquam levissimum nutrimentum commendata, cuius vel infusum ipsum propinatur vel sedimentum crassius, tanquam fortius nutrimentum exhibetur. Pertinent huc juscula ex pane triticeo, secalino, ex oryza, hordeo excorticato, fagopyro et festucae fluitantis seminibus parata. Maxime vero puls ex farina secalina nutritionem adjuvat in cachexiis, in phthisi et similibus morbis. Pertinet huc cerevisia
bona

bona, quae satis fermentavit, ex hordeo parata, cui decoctum humuli lupuli additur. Pertinet huc decoctum ex tabulis chocolatae, ubi femina Theobromae Cacao nutrientem producunt effectum. Ipsi quoque bulbi Solani tuberosi egregium exhibent nutrimentum, ob collam quam continent, optimeque digeri possunt. Haec quidem nutrimenta, ultimo loco nominata in morbis acutis exhiberi nequeunt, sed tantummodo in morbis chronicis, ea praesertim cautione, ut obstructions simul impediatur et digestionis vires sufficiant ad extricandum ex eis bonum chylum.

38.

Nutrimenta ex regno animali desumpta eo magis nutriunt et digestu faciliora sunt, quo intimius fibris carnis est admixta materies albuminosa, quae a materie albuminosa vegetabilium differt tantummodo ea ratione, quod haec potius in acidam abeat fermentationem, illa in putredinem. Irritant vero multo magis ventriculum et sanguinis systema ad vividiores stimulant actiones, quam vegetabilia: hinc abstinendum ab iis in febrium accessionibus et fibrae statu magis irritabili. Hinc etiam multo minori copia ingerendi sunt cibi animales quam vegetabiles.

39.

Palnam autem ceteris praeripit lac et humanum et asinum et caprinum, quippe quod praeter materiem albuminosam saccharinae substantiae

C

bonam

bonam continet copiam, hinc blandissimum exhibet nutrimentum, quod optime confert hominibus diuturna morbi mora aut evacuationibus nimis infirmatis. Cavendum tamen in lactis usu, ne spasms sint obnoxii homines, neque hypochondriaci aut hystericae mulieres, quae ferre quidem lactis usum plerumque nequeunt. Nocet quoque tantum non semper hominibus cholericis, aut polycholia vel locali vel universali laborantibus: nocet haemorrhoidariis et iis, qui obstructions patiuntur. Quodsi autem ferre aegri id possunt, egregie valet usus lactis in arthritide atonica, in phthisi, et atrophia infantum, in statu convalescentium ex diuturnis aut gravioribus morbis.

40.

Praeter lac optimum constituunt nutrimentum animale etiam ova recentia gallinarum, quae simul blande resolvunt, et praesertim in infarctibus biliosis et concrementis felleis egregium praestant usum. Deinde gelatinae animales ex carnibus bubulis aut animalium silvestrium paratae: pertinent huc tabulae ex gelatina bubula confectae: gelatina cornu cervi, quae cum aromatis analepticum et nutrientem usum habet: deinde helix pomatia, mytilus edulis, cancer astacus, viperarum, ranae, testudines et ipsae ostreae.

41.

Carnes animalium silvestrium plerumque aegrotis diuturno morbo laborantibus, aut praegresso graviore morbo debilitatis commendari possunt: cum faciles sint digestu et egregium praebeant nutrimentum. Ceteris praeferendae sunt carnes avium silvestrium, e. g. Tetraonum tetricum, perdicum, bonasiarum, francolinorum: Scolopacum gallinaginum, arquatarum, gallinularum, limosarum, rusticolarum: Alaudarum arvensum: Emberizarum hortulanarum: Motacillarum ficedularum: Turdorum viscivorum, pilarium: Phasianorum colchicorum etc. Quae aves motu continuo gaudentes carnem teneram, digestuque facillimam habere solent.

Inter quadrupeda silvestria, quorum carnes scop nutriente commendandae veniunt, lepus, cervus et cerva carnem habent egregie variis aegris, qui debilitate chronica laborant, commendandam. Ceterae autem carnes digestionem validiorem requirunt, quam quae in aegrotis debilioribus expectari potest.

42.

Domestica animalia, quorum carnes nominandae hic veniunt, sunt praecipue columba, vitulus, agnus, gallina et ipse gallopavo. Cetera vero aegrotis saltem non permittenda, licet quandoque carnes eorum salitae debilitato et relaxato stomacho multo magis conferant, quam alii cibi.

Ultimo loco inter diæretica remedia nominanda veniunt aromata, quæ cibis admiscentur, præsertim dum ventriculus relaxatus et pituitosa colluvie redundat. Cortex lauri cinnamomi; flores cassiæ; caryophylli aromatici; nuces moschatæ; piper longum et jamaicense; zingiber; semina cumini aliæque indigena aromata egregium præstant usum ad tollendam eam laxitatem et pituitosam colluviem, quæ comitatur cachexiam et morbos chronicos. Vitanda autem aromata in statu irritato fibrarum et spasmis viscerum abdominalium, ut et in orgasmo sanguinis a debilitate excitato.

Non negligendus præterea aër, cujus puritas et æqua mixtio vires vitæ conservat et excitat. Commendandus præsertim aër purus in morbis cum laxitate fibrarum et colluviibus pituitosis; vitandus autem in morbis cum congestionibus sanguinis et irritato statu systematis vasorum. Hinc in phthisi id discrimen statuendum, quod, dum inflammatorius adest status pulmonum aut suppurationis vegeta, impurus potius aër, carbonicus aut azoticus, dum vero vera adest laxitas et atonia pulmonum, aër purus commendetur. Hinc accidit, quod aër stabularius in quibusdam morbis pulmonum egregie juvaverit, cum corruptus sit et mephitide abundet, ideoque adimat partibus solidis

dis pulmonum irritationem, qua laborant. Convictos enim nos profitemur, quemadmodum oxygenes principium stimulum praebet habitualement partibus solidis, quo applicato rite functiones exercere possint, ita etiam aërem impurum seu carbonicum sedare irritationem et stimulos adimere, quibus vires nimis excitantur.

45.

His, quibus robur constitutionis augendum est, maxime convenit exercitatio corporis et motus, praecipue activus. A motu enim vegetior humorum circuitus, pulsus velocior et fortior, secretiones et excretiones auctiores, hilaritas animi insignior. Hinc expedit debilibus aegris, qui ferre motus activos possunt, exercitare plurimos musculos, ut magis proficui inde oriuntur effectus. Migratio itaque, maxime matutina, sub divo, iis, qui eam ferre possunt, absque sudoribus debilitantibus et pulsu nimis adaucto, absque respiratione nimis accelerata, egregie prodest. Nonnunquam etiam tentarunt medici, in febris ipsis, praesertim intermittentibus, praecipere migrationem per loca acclivia, quemadmodum de Asclepiade notum est, ut robur celerius corpori restituerent.

Inter motus passivos equitatio praesertim numeranda, quippe quae, moderando equo et conspectis vicissitudinibus amoenarum regionum, optime saepius opitulatur ad tollendos morbos chronicos, eos maxime, qui nutritionem laedunt, aut qui
stasi-

stasibus et atonia viscerum abdominalium iunguntur. Deinde etiam navigatio aut vectio ipsa in curru commendandae sunt aegrotis, qui prae debilitate ferre fortiorem motum activum nequeunt.

46.

Praeterea medicus, robori restituendo et conservando inserviens, animi viribus et actibus invigilet, caveatque, ne adfectus tristes, debilitantes, metus, terror, ira diutius protracta et moeror aegrum adficiant. Operam det, ut aeger levioribus et jucundis rebus attentionem largiatur, ut continue occupatus amoenis rebus sit, ni hilaris et spe boni eventus repletus esse possit. Somni denique curam gerat, ut hic placidus sit neque in longam nimis moram protrahatur. Somnus enim sicut per se vires redintegrat et reficit, ita nimis protractus vires frangit, miroque modo prosternit.

B. IPSA MEDICAMENTA.

47.

Inter ipsa medicamenta roborantia primum locum obtinent martialia, et praesertim fontes medicati martiales, quorum usus peregrinatione junctus eaque victus ratione, quae vires reficere potest, commendandus praeprius est in iis morbis, qui cum laxitate viscerum abdominalium iunguntur, cum stomachum confirment, calefaciant corpus, ruborem augeant et excretionem blandas
pro-

promoveant. Ipsae partes martiales minima quidem copia in his fontibus continentur, ut in Brückenaviensi duo tantum grana in libra unica adsint, in aliis minor adhuc copia: sed victus ratio et peregrinatio ipsa plurimum conferunt ad sanitatem restituendam. Fons Brückenaviensis ceteris fere palmam praeripit: deinde Pyrmontanus, Spadanus, Driburgensis, Schwalbacensis, Lauchstädtensis etc. sequuntur.

48.

Denique ad amara ipsa confugiendum, quae haudquaquam adstringunt aut mutant dotes fibrarum mechanicas, non irritant proprie, sed agunt principii ope amari, quod forsitan ex aliis principiiis compositum esse videtur. Namque videmus varios sales amaros ex salinis principiiis constari: fixum autem est hoc principium, neque volatile, acido inimicum et ab acidis destruendum: hinc fellis compagem ac mixtionem praecipue emendat et digestionem turbatam restituit. Quum laxitas corporis adest, sublata hac omnino pulsus augere et vires excitare possunt; cujus contrarium vero producant, quoties irritabilitas nimia a debilitate producit. Amara tunc pulsus minuunt et regulares magis funciones producant.

49.

Profunt itaque inprimis in vera debilitate, post morbos graviores aut evacuationes nimias
obor-

oborta, in infarctibus et suppressione menſtruum, quae a laxitate originem ducit, unde emmenagoga vocari poſſunt: in digeſtione labefactata, ubi acorem corrigunt, ſtatus protrudunt et colluvies pituitoſas reprimunt. Hinc in hydropis et icteri variis ſpeciebus egregium ſaepe uſum praefant. Proſunt in arthriticis adfectibus, qui cum atonia viſcerum abdominalium et colluvie pituitoſa junguntur. Proſunt denique in vermiſo ſtatu, ad tollendam laxitatem et pituitoſam colluviem, quae praefertim vermibus nidum praebent.

50.

Abſtinendum tamen ab amarorum uſu in foribus primarum viarum, quae ex cauſis manifeſto externis ortae ſunt, in febrili ſtatu et irritatione ſystematis ſanguiferi, in congeſtionibus alius generis vehementioribus, in ſicca et calida corporis conſtitutione, quam augere ſolent; et dum obſtructiones adſunt.

51.

Amara ipſa ſunt vel pura vel ſimul adſtringente vel aromatica vi gaudent. Inter pura militant Quaffia excelfa, cujus lignum; Quaffia Simaruba, cujus cortex in infuſis exhibitur. Deinde rad. gentianae luteae: menyanthes trifoliata; gentiana centaureum: Centaurea benedicta: Fumaria officinalis: Artemiſia Abſinthium et Matricaria Chamomilla

la

la. . . Quae simul adstringunt, sunt cortex Cin-
chonae officinalis; cortex Aesculi Hippoca-
stani; Salicis pentandrae, albae et fragilis: radix
Rubiae tinctorum. Aromatica demum sunt radix
Gei urbani: cortex Angusturae: cortex au-
rantiorum: fel tauri: herba Achillaeae
Millefolii: cortex Winteranus etc.

52.

Brevem hunc syllabum doctrinae de roborante
methodo, legibus adstrictus academicis, elabora-
vi, ut et meam qualemcunque adderem symbolum
ad excolendam therapiam generalem, quae variis
scientiae medicae vicissitudinibus, a novorum ho-
minum genere ex Anglia commenta mutuan-
tium, effectis, empiriae potius a ratione alienae
traditur, aut futilibus depravatur hypothesibus,
nulli prorsus experientiae nitentibus.

THE-

 T H E S E S .

1. Ossium, tendinum et nervorum reproductio, nunc per experimenta et phaenomena confirmata; verosimilem reddit opinionem: a vasis magis, quam a nervis, pendere hanc naturae operationem; praesertim cum musculus, tot nervis ditatus, non reprodudatur.
2. Idem loqui videtur miranda illa conservatio antibrachii et cruris post resectionem extremitatum ossium in articulis cubiti et genu sibi respondentium; folis vasis a ferro intactis relictis, nervis pene omnibus, methodo Parckii destructis.
3. Nollem hinc: chirurgum de nervis parcendis adeo sollicitum esse; modo vasa fervet.
4. Certe etiam, absque nervis, vasa actiones, quibus destinantur, exserunt.
5. Ab animi pathematum effectū in corpus humanum plus timendum, quam sperandum est.
6. Hydroceles operatio per incisionem, eamque exiguam, missis irritantibus, reliquis eam sanandis methodis, anteferenda est.
7. In sananda conceptione et graviditate extrauterina, magis naturae, quam arti fidendum.
8. Star-

-
8. Starkii forceps obstetricius reliquis et antiquis, et recentioribus facile palmam praeripit, quaecumque contra fuerint dicta, facile refutanda.
 9. Multum abest, ut Sectio Symphyseos ossium pubis, in integrum rejici possit.
 10. Effectus Gravidæ imaginationis exaltatae in foetum, nequaquam in totum negari potest.
 11. Solutio placentae ante partum non semper horrendas secum vehit haemorrhagias; nonnunquam moram in partu absolvendo concedit.
 12. Semper ligatura funiculi umbilicalis, partu perfecto, aequè bene in parte ejus cum foetu cohaerente, ac in ea, quae placentae continua est, instituitur.
-

I. Die erste...
 II. Die zweite...
 III. Die dritte...
 IV. Die vierte...
 V. Die fünfte...
 VI. Die sechste...
 VII. Die siebte...
 VIII. Die achte...
 IX. Die neunte...
 X. Die zehnte...

02 H 510

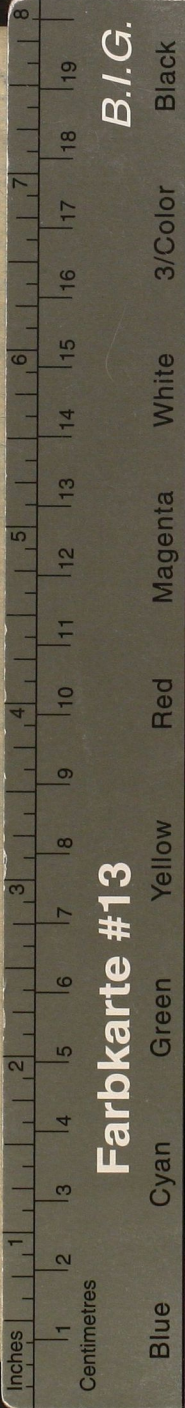
V
D
18

ULB Halle

3

003 094 74X

B.I.G.

Farbkarte #13

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
METHODI ROBORANTIS
USU ET ABUSU,

QUAM
CONSENSU FACULTATIS MEDICAE
PRAESIDE

VIRO
PERILLUSTRI, EXCELLENTISSIMO,
HILIPPO FRIDERICO
MECKEL,

EDIC. DOCT., REG. BORUSS. A CONSIL.
SANCTIOR., ANAT. ET CHIRURG. PROF.
PUBL. ORD., ETC.

UT
GRADUM DOCTORIS MEDICINAE

LEGITIMO MODO CAPESSAT
DIE III. OCTOBR. MDCCCXCVI.
PUBLICE DEFENDET

AUCTOR
IO. FRID. JÜNGKEN,
MAGDEBURGICUS.

Rathjen

HALAE,
TYPIS BATHEANIS.